

Төрөөбүт тыл сүмэтэ

САХА-ААТЫНАН САХА

«Туох-ханньк барыта бастатан тутта сылдыр ньуура-сирэйин кэнниттэн аата буолар» (Алтан-Сарын). Саханы саха дэтэр ааттары харыстыахайыг, уларыппакка, киртипэккэ илдьэ сылдыан кэлэр көлүөнөбү тириэрдиххэйин.

Алтынны 4 күнүгэр Н.М. Рыкунов аатынан улуустаабы библиотека «Сахалы ааттары сөргүтүүххэ» дьэн төгүрүк остуол тула кэпсэтии, санаа атастаһыта буолан ааста. Кэпсэтиигэ СР иһинэн ГТАС дьаһалтатын салайааччытын бастакы солбуйааччыта Л.С. Ильина, СР президенин иһинэн тыл политикатыгар сүбэ эппиэттиир секретара, филологическай наука кандидата А.Н. Атласова,

РНА Сибиирдээби отделениегын гуманитарнай чинчийи институтун научнай сотруднига, филологическай наука кандидата Н.М. Иванов, улуус баһылыгын солбуйааччы С.П. Ядрихинскай, улуустаабы ЗАГС сэбиэдиссэйэ М.Г. Кокарева уонна нэһиликтэр дьаһалталаарын специалистара о.да. кыттыны ылыллар.

Л.С. Ильина киһи ис туруга, олоҕо ааттан ончу тутулуктаах, сибээстээх дьэн кирири тылынан мунһабы саҕалаата. Билигин 14 сааһын туолбут киһи паспорт ыларыгар аатын уларытар бырааптаах, хаачча суох. Ол эрэн сахалы ааттаныгы мэхэйдэр бааллар. Мэхэйдэри туоратаары сахалы ааттары бэрээдэктиир тоҕоостообун, ааттары бэрээдэктиир анал ыйыннык онорорго үлэ саҕаланан эрэрин ыйда. Ыйыннык оҕо аатын суруйар үлэһиттэргэ, төрөспүттэргэ, аатын уларытар киһиэхэ көмө, быраабыла буолуоҕа. Ыйыннык кинигэ 2-3 сылынан хомуллан, таһыллан олоххо кириэбэ. Холубура, билигин «Күннэй» дьэн ааты араастан суруйаллар «Кюнэй», «Куннэй», «Кюннэй», маны сааһылаан, быраабыла онорон сахалы, нууччалы тылынан суруллуутугар биер халыып онгоһуллуохтаабын сииһили быһаарда. Багдарыын Сүлбэ улахан уола Н.М. Иванов: «У, ө, н, в буукубалардаах ааттарбытын нууччалы дорҕоонно көһөрөбүтүгэр тыл суолтата уларыыбатын курдук быраабыла онорохпутун наада. Биер халыыптаах бэрээдэктиир кинигэ таһыстагына барыта орун оннугар түһүөтэ», - дьэн чуолкайдаата. Онтон А.Н. Атласова алтынны 15 күнүгэр тыл политикатын сэбиэтин иһинэн аан бастакы целевой программа онгоһуллан 64 мөл. солк. суумалаах 5 сыллаах программа үлэһиттэригэр, инники этилибит ыйыннык бу программа иһинэн үбүлэнэрин эттэ. Краевед И.З. Кривошапкин атын омуктар бэйэлэрин ааттарынан нууччалы сурулла сылдыбаллар, биһиэхэ да кыаллар буоллаҕа дьэн уонна улахан патриотическай ис хоһоонноох үлэни саҕалаан эрэллэринэн эфэрдэлээтэ. М.Г. Кокарева 1993 сылтан ыла билингэ диэри оҕону сахалы ааттааһын наһаабатын, 23% буоларын билиһиннэрдэ. Сахалы ааттары докумунунга киллэриигэ делопроизводство нууччалы тылынан ытылларыгар ыраахаттар үөскүүлэрин, онон ыйыннык онгоһуллан төрөспүт оҕотун ааттырыгар сахалы, нууччалы суруллар быраабыланы тутуһуо этэ дьэтэ. Билигин төрөспүт баҕатынан туруортарар. Оттон үөрэх управлениетын методина М.С. Игнатьева ааттар уруу-хаан, сахалы, мода, киһи сабыдыалынан, төрөспүт бэйэтэ айбыт, кинигэттэн көрөн ааттарга араасалларын чуолкайдаата. Сахалы ааттаах оҕо паспорт ыларыгар бутуур тахсан оҕо докумуона барыта уларыытыгар тийиэр. Онон бэрээдэктиир олус наадалаабын, быраабыла баар буоллабына бутуур, көннөрүү, уларыыты тахсыа суоҕун туһунан эттэ. Салгы мунһах кыттылаахтарга саҕа ылыллыбыт сүүрөөннөр олоххо кирэн, сааһыланьыны, бэрээдэктэниини, чопчулааһыны онороллоро сөптөөбүн, бары өйүллэрин туһунан иһитиннэрдилэр.

Саҕа төрөөбүт оҕо сокуон ирдэбилинин араспаанһа, аат, аҕатын аата барыта суруллуохтаах. Оттон 14 сааһын туолбут киһи аатын уларытарыгар аҕатын аата суруллуомун сөп, холубура, Туй-аара Алаас. Аны нууччалы ааттары хайдах да сахатыллыбат, холубура, Николай - Ньюкулай, Максим - Махсыым буолбат.

А.СЫРОМЯТНИКОВА

Күннэтэ көрөр дьоммут

ТҮӨЛБЭ КИЭН ТУТТАР ЫАЛА

Үлэ-хамнас, оҕолору үлэбэ, үөрэххэ иити таһынан төрөөбүт түөлбө, село общественной олоҕор көхтөөхтүк кыттар дьон аҕыйаа суохтар. Манньк ыалынан «Набережнай» түөлбө көхтөөх, сэргэх олохтоохторун Михаил Михайлович, Александра Васильевна Ядрихинскайдары ааттыаха сөп. Александра Васильевна Тулагыттан сүктэн кэлэн ыал буолан, бур-бур буруо таһаарытыгар орубуна 30 сылын туолла. Кини Намнаабы ОДКХ ветераннарын сэбиэтигэр, профсоюзка үлэһиттэ 20 сыла буолбут. Михаил Михайлович өр сылларга пожарнайга үлэһэн, «Отличник пожарной охраны» аатын ылыта. Бу ыаллар күнүгэ көрбүт 5 оҕолоохтор. Улахан кыыстар Валентина Михайловна Нам 1№-дээх орто оскуолатын английскай тылын учуутала, 2010 с. «Молодые учителя» дьэн күрэххэ «Лучший классный руководитель» аатынан, маны таһынан элбэх үөрэх эйгэтин грамоталарынан наһараадаламмыта. Биһиги түөлбөбитигэр культ. массовай сектор, араас күрэхтэргэ, фестивалга, Саҕа дьылга элбэх идеялары, темалары сүбэлиир. Кыра кыыс Катя «Мария+» маҕаһынгна үлэлиир, 2 оҕо тапталлаах ийэтэ, микрооройун активистката. Улахан уол Дима Арктической институт устудьуона, ырыаһыт, үңкүүһүт, оскуола общественной олоҕор барытыгар кыттар, билигин активист устудьуоннар ортолоругар сылдьар. Кыра уоллара Миша Нам 1№-дээх орто оскуолатыгар үөрэнэр, оскуола общественной олоҕор көхтөөхтүк кыттар. Аҕалара илэн кэмигэр оҕолорун саахымакка, дуобакка үөрэтэр. Онон бу оҕолор илэн кэмнэрин туһалаахтык атаараллар, төрөспүттэригэр көмөлөһөллөр.

Эйэлээх ыал нэһилиэк общественной олоҕор (түөлбөбү) көхтөөхтүк кытталлар. Александра Васильевна түөлбө үлэтигэр олохтоохтору түмэр, араас тэрээһиннэргэ, конкурстарга дьиз кэргэнинээн кыттан бочуоттаах мээстэлэри ыаллар. Биһиги «Набережнай» түөлбө олохтоохторо кинилэр сэргэх санааларынан кизн туттабыт. Баҕарабыт доруобуйаны, өссө да көхтөөх олоҕу салгы турулларыгар.

М.М. ВИНУКОВА,

Нам с. «Набережнай» түөлбө салайааччыта

Аҕа саастаах дьон күнүгэр

Аспыт нэдиэлэбэ А.Шестаков аатынан культура киинигэр аҕа саастаахтар күннэрин бэлиэтээһин чэрчитинэн улууспут киинин ытык мааны ыалларын «Күлүм түгэн» дьэн күрэхтэһилэрэ олус тэрээһиннээхтик, көхтөөхтүк, сэргэхтик буолан ааста.

Бу күрэхтэһии «Удьуор утума», «Айылҕа маанылаан анаабыт талаана», «Балдыгытмах сандалы», «Эн биһики иккиэбит, дьоро кизһэбэ дьоллоохпут» дьэн түһүмэхтэринэн барда. Дьоро кизһэни культура киинин режиссера А.М. Варламова, СР культуранын туйгуна А.И. Татаринов көрө, сынһана, кытта кэлбит дьон бары астыналларын курдук иилээн-саҕалаан, дьаһайан ыттылар. Бу конкурсу «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьахталларын сэбиэтин председателэ Е.С. Алексеева, эдэр көлүөнэни иитиигэ элбэх сыратын биэрбит үлэ ветерана, Нам сэлэһинэтин быйаҥнаах оҕуруоччута, оҕуруот аһын үүннэриигэ, кэсирбэлээһингэ маастара Л.П. Решетникова, педагогическэй үлэ ветерана, улахан ыал эбэтэ, иистэннээн Н.И. Хордогосова уонна мин дьүүлүүр сүбэ састаабыгар кириэн сыа-

налаатыбыт. Бу дьоро кизһэни улууспут бастыҥ ырыаһыттары Т. Гаврильева, Ф. Соловьев, А.Татаринов, И.Новиков уода. кэрэ, нарын, тэтимнээх, ылбаҕай ырыаларынан ситэрэн-хоторон биэрдилэр.

Күрэхтэһиигэ Ипподром,

КУЛҮМ ТҮГЭН

Набережнай, Октябрьскай, Даадар түөлбөлөр бастыҥ дьиз кэргэттэрэ кытыннылар. Кыттааччылар бары да эгэлгэ, эриэккэс дьарыктаах, устар ууну сомоҕолуур хомоҕой тыллаах-естөөх, дэгиттэр талааннаах (истэннээн, асчыт, уус, ырыаһыт, тойуксут) дьон бастыҥа буолан биэрдилэр. Онор күрэхтэһии олус сэргэх-

тик, көхтөөхтүк барда. Конкурс түмүгүнэн нэһиликпит ытык-мааны ыаллара манньк номинациялар хаһаайыннарынан буоллулар:

- «Хомоҕой тыллаах дьиз кэргэн»-Матрена Алексеевна уонна Иннокентий Никитич Готовцевтар (Даадар түөлбө);

- «Урдук үтүөлээх ыал» - Светлана Иннокентьевна уонна Василий Егорович Никоновтар (Ипподром түөлбө);

- «Бгык ыал»-Калисфена Васильевна уонна Петр Семенович Бугаевтар (Октябрьскай түөлбө);

- «Бигэ тирэхтээх ыал»-Александра Семеновна уонна Михаил Михайлович Ядрихинскайдар (Набережнай түөлбө)

«Күлүм түгэн» күрэх кыайылаахтарынан Матрена Алексеевна уонна Иннокентий Никитич Готовцевтар (хаартыскаҕа) ааттаньлар уонна «Күлүм түгэн бастыҥ ыала» номинацияга тигистилэр.

Конкурса кыттыбыт дьонун-мааны дьиз кэргэттэрэ номинант буолуу сибидиэтилистибэлэрин уонна «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата олохтообут бириэстэрин нэһилиэк баһылыгын солбуйааччыта С.Д. Кобыкова үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттартаата.

И. ИВАНОВ

«Азия оҕолоро - 2012

Алтынны 6-9 күннэригэр ССРС аан дойдутаабы кылаастаах маастара, олимпийскай оонньуу кыттылааҕа Анатолий Никитович Филиппов бириһигэр 1996-1997 сыллаах төрүөх уолаттарга бокса республика бастыыр иһин күрэхтэһии Нам улуугар ытылынна. Бу күрэхтэһии кыайылаахтара 2012 с. ытыллар «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынаабы 5-с спортивнай оонньууга кыттар чизскэ тиксиэхтэрэ.

ааччы Н.В. Слепцов аатыттан биер дойдутаахпыт, Дальнай Восток чемпионна, Россиятаабы оскуола оҕолорун спартакиада-тын 3-с призера Миша Парни-

Афанасьев (Мэнгэ-Хагалас), 57 кг - Чаҕыл Прокопьев (УОР-Бүлүү), 60 кг- Арген Жоробаев (Нерюнгри), 63 кг- Максим Попов (Ньурба), 66 кг- Павел Грязев (Нерюнгри), 70 кг-Виктор Чердонов (Дьокуускай), 75 кг-Савелий Борисов (Дьокуускай), 80 кг- Николай Ишаев (Мирнэй), 80 кг үөһэ ыйааһынаахтарга Симон Герасимов (УОР-Ньурба) таһыстылар.

РЕСПУБЛИКАҒА БАСТЫЫР ИҢИН

Бокса күрэхтэһии үөрүүлээх түгэнэ судьуйалар уонна кыттааччылар парадтан кириилэринэн саҕаланна. ССРС аан дойдутаабы кылаастаах маастара, сахалартан бастакы олимпийскай оонньуу кыттылааҕа А.Н. Филиппов, Нам улуунун баһылыгын солбуйааччы С.П. Ядрихинскай, СР оҕо спортивнай уонна физическэй иитиитин киинин директорун солбуйааччы М.Е. Друзянов, Урдук спортивнай маастарыстыба оскуолатын директора А.А. Игнатьев, Р.М. Дмитриев аатынан олимпийскай резервэ училищетын директорун солбуйааччы А.В. Брызгалов, СР бокса федерациятын толорор директора В.В. Рязанскай, «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынаабы дирекция салайааччыта В.В. Максимов, Нам улуугар боксаны төрүттээбит В.В. Кутуков, күрэхтэһии кылаабынай судьуйата Л.С. Парников, улуустаабы бокс федерациятын председателэ В.В. Кутуков ода. күрэхтэһээчилэргэ кыайыны, ситиһиини баҕардылар. Нам улуунунаабы үөрэх управлениетын начальнигын солбуйааччы Н.Г. Парников улуус баһылыгын бастакы солбуй-

ковка ноутбук бэлэхтээтэ (киһи билигин Москваҕа сбора сылдьар буолан бэлэби тренеригэр туттардылар). Ил Түмэн аппаратын салайааччыта Ю.Н. Кравцов, Дьокуускай куорат бокса федерациятын директора Г.Р. Явловскай кэлэн күрэхтэһиини көрдүлэр. Ол курдук быйылгы турнирга республикабыт араас муунугуттан 18 хамаанда 98 күүстээх боксердары рингэбэ аҕалды.

Күрэхтэһии хас да күн уста-та олус тыгааһынаахтык, эрийсиилээхтик барда. Ол түмүгүнэн 1-кы миэстэлэргэ 38 кг - Михаил Терентьев (Нам), 40 кг -Игнат Сивцев (Хагалас), 42 кг - Илья Потапов (Мирнэй), 44 кг- Айтал Дьяконов (УОР-Мэнгэ-Хагалас), 46 кг- Михаил Хатылыков (УОР-Ньурба), 48 кг - Михаил Скрыбыкин (Мэнгэ-Хагалас), 50 кг - Алквяд Иванов (УОР-Ньурба), 52 кг- Иннокентий Плотников (УОР-Мэнгэ-Хагалас), 54 кг- Михаил

Оонньууларга диэри — 264 КҮН

Биһиги улууспутуттан 38 кг 1-кы миэстэни 1 Хомуустаах уола Михаил Терентьев (тренерэ Г. Терентьев) уонна 75 кг 2-с миэстэни Граф-Визэрин уола Матвей Леонтьев (тренерэ Л. Соловьев) ситистилэр.

Бу күрэхтэһиинин сибээстэн улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.В. Слепцов соругу туруоран элбэх кэпсэтиини ычтан, биһиги улууспутугар үчүгэй туруктаах, стандартка эппиэттиир рингэ кэлбит. Инникитин күрэхтэһиилэри ыттарга, оҕолору дьарыктыырга олус туһалаах, көдүүстээх буолуоҕа.

Республикаҕа бастыыр иһин күрэх 3 күн ытыллан үрдүк таһымнаахтык ааспытын дьон бэлиэтиир. Боксердар да бары олус бэлэмнээх кэлбиттэр. «Азия оҕолоро» спортивнай оонньууга кыттааччыларга үрдүк ситиһиилэри, кыайыны-хотуну баҕарыахайыт!

А. СЫРОМЯТНИКОВА

ВСЕГДА НА ПЕРЕДОВОЙ

В селе Хамагатта живет женщина, воспитавшая 4 детей - это Антонина Афанасьевна Сивцева. 4 сентября

Антонине Афанасьевне исполнилось 70 лет. Односельчане знают, что семья Сивцевых живет в старом доме, нуждающемся в капитальном ремонте. В небольшой квартире вместе с мамой проживают сын и дочь, оба инвалиды с детства. Что делать, когда и дом, и семья, и общественная работа не дают покоя, каждый день жить ради других. Такова материнская доля многих жизнеустойчивых, целеустремленных, активных женщин.

Антонина Афанасьевна с 1988 г. работает на общественных началах с инвалидами своего села. Активный участник художественной самодеятельности, все мероприятия, проводимые в наслеге, не проходят без ее участия. С 2009 г. член общества слепых, вступила добровольно. Наша Антонина всегда на передовой - это сбор членских взносов, общее собрание, бюро, беседы, прогулки, экскурсии, выставки.

От имени членов общества слепых и от себя лично хочу поздравить Антонину Афанасьевну с 70-летним юбилеем и с республиканским днем Матери! Пожелать здоровья, благополучия, чтобы Вас всегда окружали милые сердцу люди и добрые дружеские улыбки.

Татьяна ОСИПОВА

СИР СҮТҮРҮЙЭР КЭРЭТЭ-ИЙЭ

Ийэ киһиэхэ саамай күндү киһи буолар. Ийэтэн ураты чугас киһи бу дойдуга суох. Ийэ диэн, мин санаабар, кэрэ майгылаах, үтүө дууһалаах киһи. Мин күн-күбэй ийэм Максимова Варвара Афанасьевна. Кини Кэбээйи улуунугар Тыйа бөһүөлөгү күн сирин көрбүтэ. Медицинскэй институту бүтэрэн билигин Намна поликлиникаҥа сэбиэдиссэйинэн үлэлии сылдьар. Кини наһаа өйдөөх, кэрэ санаалаах, үтүө майгылаах, нарын-намчы. Мин ийэм миигин наар өйдүүр, тугу гынарбын билбэт буоллахпына сүбэ биэрэр. Ийэм наһаа миннигэстик астыыр, тигэр, баайар. Киниттэн ордук асчыт, мин санаабар, суох. Мин ийэм ырбаахчылары тигэр, үтүлүктэри уонна бөргөһөлэри баайар. Ийэм илиитэ өрүү сылаас буолар. Үлэтиттэн сылайан кэллэр да син биір миэхэ көмөлөһөр. Поликлиника сэбиэдиссэйэ буолан ыалдьар дьонго сылаас тыллары этэн өрүү көмөлөһөр. Сыгар да ыарыһахтар ийэм сылаас илиититтэн, сымнаҕас майгытыттан, нарын куолаһыттан үтүөрөбит диэн кэпсидиллэр. Мин ийэбин олус күүскэ таптыбын. Өрүү киһиэхэ көмөлөһүөм.

Саргы МАКСИМОВА, Н.С. Охлопков аатынан гимназия 7 кыл үөрэнээччитэ

Тыа сиригэр - дохуоттаах үлэни

Улуспут үгүс нэһиликтэригэр баар бааһынай хаһаайыстыбалар баһылыктарынан киһи-аймах кэрэ аңара, дьонуну алаһа күн күбэй ийэлэрэ эр дьонтон отой итэҕэһэ суох хаһаайыстыбаларын көрөн-истэн, туруктаахтык тутан-хабан үлэлии-хамсыы сылдьалларын бары үчүгэйдик билэбит, истэбит.

90-с сыллаахха оройуон биір бөдөн хаһаайыстыбата „Комсомольская“ совхоз ыһыллан, тутан олохтот баайын-дуолун саҥа тэриллитэлээбит бааһынай хаһаайыстыбалар пайданыгар үлэстэн ылбыттара. Ол былдыаһыктаах, быһаарылаах кэмгэ Ольга Григорьевна кэргэнинэн Степан Семеновичтыын сүбэлэһэн баран бааһынай хаһаайыстыба тэринэргэ быһаарыммыттара. Бу санааҕа кэлиэхтэрин иннинэ кэтэх хаһаайыстыбаларыгар 7 ыанар ынахтаахтара. Саҥа хаһаайыстыбаларын, саҥа суолу тобулунарга күүс-көмө буоллун, саргылаах олоххо дьулуһубутун көрдөдүн диэн „Сүүрэн“ диэн сүрэхтээбиттэрэ. Баһылыгынан ийэлэрин Ольга Григорьевнаны туруорбуттара.

Хаһан баҕарар туох барыта кыраттан саҕаланан баран дьанырдаах үлэнэн, сыранан ситиһингэ тиздэр. Ол кэмтэн 16 сыл ааһа оҕуста. Жирковтар билигин биір бигэ туруктаах хаһаайыстыба буоллулар. „Сүүрэннэр“ кэскили түстүүр түбүктээх, сындылданнаах үлэлэрин аартыгар тахсалларыгар төрөөбүтүскээбит Хамаҕатталарын өң быһааннаах кытылын „Хоту кытыл“ диэн сиригэр 4 эрэ гектар бааһыналаахтара, ыһыһа анаан уурууммут 3 т сизмэ хортуоппуйдаахтара, 1 „Беларусь“ трактордаахтара, 1 „Зил“ уонна 1 „УАЗ“ массыналардаахтара.

Кинилэр сүүрүн дьарыктары - сылгы иитиитэ уонна оҕуруот аһын үүннэри. Сыл ахсын сылгыларын өптөр - эбэн күн бүгүн 56 төбөҕө тизриллэр. Онтон биэтэ 25. Хоту кытылыгар баар быраҕыллыбыт бааһыналары саналыы танаастаан, онорон, күрүөлээн 24 гектарга тизриллэр. Сыл аайы оҕуруот аһын үрдүк үүнүүтүн ылан кэлиилэр.

Бу хаһаайыстыба сылын ахсын оскуола үөрэнээччилэригэр үлэ-сыннаалан лаабырын тэрийэн үлэлэтэр бэртээхэй үгэстээҕэ. Ол лаабырдары тэрийиһи ирдэбил күүһүрбүтүнэн тохтообут. Ол эрээри үлэҕэ ииппит, уһуйбут оҕолоро наставниктарыгар өрүү кэлэ, билсэ сылдьаллар, махтал-

ХОТУГУ КЫТЫЛ ХОҢУУНА

ларын биллэрэллэр.

Быйыл тыа хаһаайыстыбатын министриэстибэтин көмөтүнэн, үбүлээһининэн бааһыналарын ньүүлсүтэр уу ситимин тардыбыттар, бүтэйдэрин саҥалыы туһуттар. Производственной базаларын кэнэтигэ сүрүн болдомтону уураллар. Ол курдук 70 т оҕуруот аһа хараллар хранилищени уонна 4 единица техника киригэр гараһы туттан гаас ситимигэр холботторбуттар. Хаһаайыстыба 2003, 2004 сылларга ытыллыбыт улус дьаарбанкатыгар „Бастын табаар онороочу“ дипломунан бэлиэтэммитэ. 2007 сылга „Тыа хаһаайыстыбатыгар киллэрбит кылаатын иһин“ диэн СР Президенин Гранынан наҕараадалааммыта. 2004 с. уонна быйыл тэриллитиб республикатааҕы быыстапка-дьаарбанка кыттан „Бастын бааһынай хаһаайыстыба“ уонна „Король клубней“ диэн номинациялары ылаттаабыта.

Хаһаайыстыба баһылыга республикабыт бастын фермердэрин кытта Москваҕа ытыллыбыт бааһынай хаһаайыстыбаларын 10-с уонна 17-с сьезтэригэр делегат быһытынан кыттыһыһылбыта. Элбэх сыллаах сыралаах, үтүө суобастаах, энкилэ суох үлэтэ үрдүктүк сыаналанан СР тыатын хаһаайыстыбатын министрствотын Бочуотунай Грамотатынан, „Тыа хаһаайыстыбатын туйгуна“ бочуоттаах аатынан бэлиэтэммитэ.

Ольга Григорьевна тус үлэтинэн эрэ мунурдаммат, нэһилиэтин обществений олоһор өрүү көхтөөхтүк кыттар. Ол курдук, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун пре-

зидиумун чилиэнэ, Хамаҕатта нэһилиэтин сэбиэтин депутата, республика агропромышленнай холбоһугун Дьахталларын союһун тэрийэччилэртэн биір-дэстэрэ буолар. Хаһаайыстыба 5 үлэһиттээх. „Дьонун олус үлэһит, кыайылаах-хотуулаах, эппиэтинэстээх буоланнар үлэни-хамнаһы өрүү кыайабыт“, - диэн махтана, киэн тутта кэпсиір.

Кини түбүктээх, таһаарылаах үлэтигэр кэргэнэ Степан Семенович өйөбүлэ, көмөтө улахан. Идэтинэн электрик уонна механика, техника чааһыгар киэн билиилээх, дьобурдаах, бары үлэҕэ дэгиттэр киһи буолан хаһаайыстыба туллар туттааҕа. Бу иллээх дьэи кэргэн үс оҕолоохтор, алта сиэннээхтэр. Оҕолор бары ыаллар. Учуугал идэлээхтэр. Уоллара Александр психолог-консультант. Улахан кыыстары Сюзанна билигин төрөөбүт улуунугар ис дьыала отделыгар кадр отделын үлэһитэ. Анна учуугал.

Ольга Григорьевна ыарахаттартан чаҕыйбат, уустуктартан толлубат, ылыммат дьыалатын ыһыктыбат, тиһэҕэр тиэрдэн тэйэр, дьону, дьэи кэргэн күүһүн түмтүрдэргэ, биір интэрсигиригэ айыраттан бэриллэбит ураты дьобурдаах салайааччы, истин-иһирэх, кэскиллээх санаалаах күн күбэй ийэ, кэргэн. Кини курдук дьахталлар, бааһынай хаһаайыстыбалар баһылыктара улууспутугар бааллара кинини үөрдэр. „Сүүрэннэр“ курдук холубур буолар үлэлээх дьон, бигэ туруктаах, үлэһит итиэннэ чөл олохтоох дьэи кэргэннэр үксүү туруохтуннар.

И. ИВАНОВ

Ийэ күнүгэр аналлаах таһаарыы

ДЫКТИ ДЬАРЫКТААХ ЭБЭМ

Мин эбэлээх эһэм Матрена Васильевна уонна Анатолий Николаевич Поповтар саастарын тухары тыа хаһаайыстыбатыгар үлэлээбиттэрэ. Эбэм 58 саастаах. 16 сиэннээх, 5 оҕолоох, 4 оҕону эбии ииппитэ. Оҕолоро бары ыаллар. Бастаан иккиэн «Комсомольская» совхозка үлэлээбиттэрэ. 1995 с. совхоз ыһыллыатытан „Радуга“ бааһынай хаһаайыстыба тэринэн билингэ диэри үлэлии сылдьаллар. Хаһаайыстыбаларыгар сүөһү көрөллөр уонна хортуоска олордоллор. Билигин 50-н тахса сүөһүлээхтэр. Үтүү сыл аайы 18-20 тоннаҕа тийэ туттараллар. Үлэлэрэ наһаа ыарахан, барыта илиинэн үлэлиллэр. Ол да буоллар куруук сүөһүгэ үлэлээбит буолан техниканы кэтэһэн олохтооботтор.

Эбэм хаһаайыстыбатынан эрэ мунурдаммат, араас дьарыктаах. Бу дьарыгар кини куруук бириэмэ булар. Эбэм спордунан дьарыктанар. Ордук сүүрүүнү өрө тутар. 1980-1990 сс. улуска 8-та чемпионнаабыта. 1994 с. республикаҕа „Саха сир“ хаһыат бириинигэр чемпионнаабыта. Ветераннарга 2000 км бастаабыта. Кини биір дьарыгынан харчылары, откырткалары, араас малы мунһар, коллекциялыыр. Саамай былыргы харчы 1898 с. биір солкуобай баар. Откырткалартан саамай былыргы 1955 с. „Герои Отечественной войны“ диэн, 1950-60 сс. почтовой конвертар вырезкалара, 1937-51 сс. кинигэлэр. Откырткаларын темаларынан көрөн уурар. Маллартан 1918 с. бытыһылка, 1955 с. маҕан хаатынҕа, сыла биллибэт кириэс, лотерейнай биллэттэр баһаам элбэхтэр.

Эбэм кырыйдым диэн олохтобот. Баҕа санаата элбэх, сайылыгы сөргүтөн сиэннэригэр, оскуола оҕолоругар анаан чэбдигирдэр лаабыр арыһыан баҕарар. „Сайылыкпытын аныгылыы тыһыннаан тутуо этибит, олус үчүгэй айылҕалаах, мыраан чугас буолан, сүүрүргэ табыгастаах, сиэннэри бу баҕа санаабын тэннэ үллэстэллэр“, - диэн кэпсээнин түмүктүүр.

Алена ПОПОВА,

Е.М. Шапошников аатынан Хамаҕатта орто оскуолатын 9 кыл үөрэнээччитэ, „Илдьит“ пресс-кни редактора

Күннэтэ көрөр дьоммут

ДЬОН ДОРУОБУЙАТЫН ТУҢУГАР

Биһиги күндүтүк саныыр эдьийбит Калинова (Габышева) Мария Федоровна 1951 сыллаахха алтынны 14 күнүгэр Өлүөхүмэ улуунун Киндигир сэлиэнньитигэр 2-с оҕонун күн сирин көрбүтэ. Дьоллоох оҕо сааһа кыраһыабай айылҕалаах Олохуона өрүс кытылыгар ааспыта.

Оҕо сизиринэн оскуоланы ситиһилээхтик бүтэрэн, улахан кылааска Өлүөхүмэ улуунун 2-с Нөрүктээйи орто оскуолатын физико-математическай кылааһын 1969 сыллаахха бүтэрбитэ. Ыл улахан кыһа үлэһит буолан, төрөппүттэригэр көмө буола охсоору орто үөрэххэ, Дьоккуускайдаағы медицинскэй училищеҕа фельдшер идэтигэр үөрэнэ кирибит уонна 1972 сыллаахха ситиһилээхтик бүтэрэн Өлүөхүмэ улуунун Токо сэлиэнньитигэр участковой балыһаҕа акушерканын ананан тийбитэ. 1974 сылтан төрөөбүт сиригэр Киндигирдээҕи фельдшерскэй-акушерскэй пуунҕа бэлсэрдээбитэ. Ити үлэһиір сылларыгар олоһун аргыһын көрсөн ыал буолан икки кыыс оҕону төрөтөн ийэ дьолун билбитэ. Икки кыһа үрдүк үөрэҕи бүтэрэн, үлэһит буолан икки кыыс сиэни бэлэһтээбиттэрэ. Манна үлэһиір сылдьан эдэр специалист сэлиэнньэ олоһор актыыбынайдык кыттар, ырааһырды-чэбдигирди үлэтин баһылыыр, комсомол секретарынан талыллан дьону обществений үлэҕэ көүлүүр, субуотунуук, культурнай-маассабай үлэни тэрийэр. Бу сыратын иһин «Молодой гвардеец ЦК ВЛКСМ» диэн боруонса знагынан наҕараадаланар.

Онтон 1977 сылга от ыйыгар Нам сиригэр көһөн кэлэн олохсуйаллар. Кэргэнэ Петр ССКП райкомугар суоппардаабыта, эдьийбит «Суһал көмө» отделениягыгар үлэлээбитэ. Ити сыл ахсынныгыттан Намнаағы поликлиникаҕа харах кабинетыгар фельдшеринэн, үрдүк категориялаах врач Макарова Варвара Иннокентьевна салалтатынан ситиһилээхтик 1995 сылга диэри үлэһиір. Ити 1995 сыллаахха үчүгэй үлэтин иһин доруобуя харыстабылын министрин бочуотунай грамотатынан бэлиэтэнэр. 1995 сылтан дерматолог кабинетыгар врач Кривошапкин Сергей Константиновичтын эн-мин дэһэн иллээхтик тапсан үлэһиірлэр. Манна Сергей Константинович «профессор» диэн ааты ингэрэр. 2000 сылга «Почетный донор России» буолар, доруобуя харыстабылын министрин бочуотунай грамотатынан наҕараадаланар. 2001 сылга сыралаах үлэтэ Нам улуунун дьаһалтатын бочуотунай грамотатынан бэлиэтэнэр. 2008 сылга «Российская Федерация доруобуйатын харыстабылын туйгуна» ааты ылар. 2010 сыл алтынныгыттан биһиги эдьийбит «Кустук» детсадыгар билингэ диэри талбыт идэтин баһылаан үлэһиір-хамсыы сылдьар.

Хаһан даҕаны, ханна даҕаны буолларбыт өйөбүл буолар, сүбэ-ама биэрэр киһилээхпитинэн киэн туттабыт уонна мунҕура суох махтанабыт. Күндү эдьийбитин 60 сааскын туолбут юбилейынан истинник эвэрдэлибит. Барыы ыалласпатын, хомотло холбоспотун, өрүү-көтүү аргыстанан өссө да өр кэмнэргэ биһигини үөрдэ-көтүтэ сырыт диэн баҕа санаа бастынын аныыбыт.

Вера, Надежда, биіргэ төрөөбүт балтылара

(Төлөбүрдээх төрүүккэ бэчээттэнэр)

Арай биридэ (1987 с.) Күөгэлэп Уйбаан Уйбаанабыс «Ниватынан» күһүөрү, Эверстов Баһылай Соппуруонабыс буолан Харбаайыга илимни барбыштыт. Кэҥкэмэҕэ «Урэх төрдүн» үүчээнигэр чугаһаан истэхпитинэ суола кумахтанар. Онон үс бөрө сииктээх кумахха илин диэки (биһиэхэ утары) барбыт суоллара дыргыйа сытар. Олортон биридэстэрэ сүрдээх улахан.

Ол суоллартан харахпыт араппакка истэхпитинэ, кыра ычык эргииригэр «тытатаабы» кэтиллэ түстүбүт. Эһэ олоро биридэ, Уйбаан туорумастан саада. 2-3 мизтэрэ икки өттүттэн өмүттөн олордубут. Эһэ кэтит муннугар, бөрөлөр суолларын сытырдалаабыта буолуо, кумах чөмчөйөн олодор. Онтон кыылбыт өй ылан суол устун төһүннэ, түргэнник сүүрбэт. Биһиги кэнниттэн аргыйдык сүүсчэкэ мизтэрэни батыспыштыт кэннэ ойуурга туораата. Баһылайбытыттан кыыл тоҕо

1976 дуу, 77 дуу сыллаахха харах эргэ мас балыһатыгар эмтэнэ сыппытым. Иван Скрябин диэн сааһырбыт киһиттэн уонна биир хоту улуус дьахта-

рыттан истибиһин биир-биир кэпсиэм. Иван Скрябин Уһээ Бүлүү киһитэ, эһэ бөһөнү бултаабыт, эһэни булт эрэ курдук саныыр эбит.

«Дьэ, биридэ мин уолбунаан (ахсыс кылааска үөрэнэр) арыга кустуу киридим. Өрүспүт салаата наһаа кэтитэ суох. Салаа кытытыгар үөттөр хойуутук үүнэллэр. Биир үөт уу адьас кытытыгар хойуу лабаалара ууну таарыйар-таарыйбат намылыспытара адьас отуу дуу, дурда дуу курдук. Ол анныгар уолбунаан балачча олордубут. Киһэ кус көтөр кэмэ. Биһиги уубутугар урут түһэр бэйэтэ, бу сырыыга мэллйдэ, үөһэнэн аһаллар, аара салаа токуруйуутугар кэтэхпитигэр түһэллэр быһыылаах. «Сыллыыр, эн манна олор, мин ончонон баран, ити барбыт кустары экирэтэн, күрэтэн ытыалаам, оччо манна кэлиэхтэрэ, түһэрэн холкутук ытыалаар». Эппитим курдук ончонон устан тийибитим кустар бааллар эбит. Хаста да ытан өлөртөөтүм. Ол сырыттаһына уолум баар сиригэр чаксыыр иһилиннэ, саа тыаһаата... «Тоҕо куска чаксыяр?» — диэн муодарбаан эрдэхпинэ, эмиэ сарылааһын иһилиннэ, эмиэ

ТЫАТААБЫ

суохурбанан, саатар, чаксыбатаһын ыйыппытыгар, «бэйэтэ сымнаҕас кыыл эбит» диэбитэ. Тоҕо бөрөлөр суолларын батыспыта — таабырын. Баҕар, оҕолоруттан көнөммүтэ буолуо дуо?

Ити сылтан ыла мэлдьи Харданга баарбын. Тытатаабы суолун саас аайы суол бадарааныгар көрөбүн. Ачыктылаабыт эбэтэр оҕолоох кыыл адырҕа буоларын урут син истэр этим да, ити түбэлтэ дьайан буолуо, сымнаһырҕабыт эбиһин. Арай биридэ, ыам ыйын саҕатыгар

ларга эгэлгэ дьээбэ, киһи күлөр түгэннэрэ баар буолааччылар. Оннуктары хаһыакка «Булт көрдүөстөрө» диэх курдук анал таһаарыллара буоллар дьон син суруйан сэргэхситиэ этилэр.

МААРКАП Дьарааһын

саа тыаһаата. «Туох эрэ иэдэн буолла быһыылаах» дии санаатым, сүрүөм мөһүл гынна. Ыксаан кустарбын да хомуйбакка уолум баар сирин диэки ончобунан харса суох эрдинэн дьүккүйдүм. Тийибитим уолум мизтэтигэр суох. Үөттэри, талаҕы быһыһан ходуһаҕа кирибитим, уолум алдыаммыт прицеп үрдүгэр турар эбит. Мин сүүрэн т и и б и п п э р эмиэ сарылаата, олус куттаммыт быһыылаах. « С ы ч ч ы ы ,

КУТТАЛ

куттаныма, бу мин дии», — диэбиһэр тохтоото. Көтөһөн түһэрдим, уолум сап-салдалас, бап-бабыгырас, тугу да сангарбат, тула өттүн одуулаһар, ыйыталаһан да дьон туһа тахсыбат киһитэ буолбут. Мас хомуйан уот оттуохпар диэри миигиттэн харыс да хаалбакка, коммуттан тутунан, батыһа сырытта. Чэй өрөн наһылыччы чөйдээгим. Уолум арыый уоскуйан кэпсээн барда. Мин барбытым кэннэ өр буолбакка, салаа унур борооску ууга кирибит да харбаан ньолойбутунан барбыт. Туох буолбут

сүөһүнүй, тоҕо соҕотоҕуй, тоҕо уулаабакка, үргүлдү ууга киридэ дьон санаан эрдэбинэ, борооскута бу чугаһаан кэлбит, ууттан тахсыбыта атын күтүр — сүүнэ улахан эһэ буолбут. Уолум уолуйан ойон туран, сүүрэн тийиэн биир үөтү кууһа түспүт, саата бэйэтэ эстибит. Эһэ туора ойбүт, уол иннин диэки ыстаммыт. Көрө түспүтэ, эмиэ эһэтинээн уунутары түбэспиттэр, сарылыгы түһээт, эмиэ маска сөрүөстүбүт, саата эмиэ эстибит, эмиэ икки аны сырысыттар. Оттон ити эн кэлбитин. Прицеп үрдүгэр хайдах тахсыбыһын өйдөөбөппүн диер. Уоскуйан иккиэн сааны көрдөөн булбуһут, таһыгар куроқтаах саа. Куһу ытаары куроқтары туруортаан кэбиһпит, онтукатын алҕас маска таарыйталаабытыгар эститэлэбит быһыылаах, сааҕа дэгнэммэтэвэр баһыыба. Саа сомуогун эрдэ туруора сылдыр сэрэхтээх дьон урут да үөрэтэrim. Хата, бу сырыыга алҕас эстэн эһэни соһуттаҕа. Итиччэ кэлэн баран хайаан уолбун тыһыннаах хаалларбытай дьон муодаргыбын. Арай биир биричинэни булабын. Уолбун кустуу барарыгар ийэтэ таһаһын булан таһыннарбыта, таптаан имэрийбитэ-томоруйбута абыраатаҕа, таһаһыгар ийэтин сыта ингэн хааллаҕа. Ол эһэ миигин экирэтэн кэлбит буолуохтаах. Ити сиртэн наһаа ырааҕа суох тыаҕа эһэҕэ туһах иппитим. Онтукпун баран көрбүтүм биир эһэ баппаһыттан туһахха ингэн баран сиргэ тийиэр-тийиэт тэйгэллэн турар эбит. Доторун ким бултаһа сатаабытын сыппыттан билэн ирдээн иэстэһэ тийибит эбит буоллаҕа уонна ити уолбар түбэһэн атыгыраатаҕа. Ол туһахха иннибит эһэни уолбар ыттарбытым буоллар, эһэ кэбирэхтик өлөрүн билбитэ буоллар, син булчут буолуох этэ. Билигин ол уолум куска да барбат, саара да чугаһаабат, ойуурга соҕотоһун сылдыбыт киһи буолла.»

Макар ЖИРКОВ

КУҢҮНҮҮ БУЛКА

Күһүн, атырдык ыйын бүтүүтэ... От-мас үлэтэ үмүрүйэн, дьон-сэргэ сир аһыгар умса-төннө түһэр күннэрэ. Саа-саадах тутар эр дьон бэртэрэ куска аттанар кэмнэрэ үүммүттэрэ. Күһүнүн хара тыа барахсан оҕо-дьахтар саҕатынан туолар, киһэтин алаастар саа тыаһынан ыйытталлар. Дэлэҕэ да күһүнү киһи күлбүтүнэн дьон өстүөхтэрэ дуо?

Аттаах, сатыы, мотоцикллаах сыбыытаан олодор. Хата, ону күһүнү баай-байылыат ардахтар туох суолун суол онгоруохтара баарай? Баһылар уу, батыллар бадараан. Уос номоҕор этэллэрини, «быһы да бадараан, кыһыннаах быһах бэтэрээл». Ону ол диэбэккэ, сырыы-мэһии буолунай. Сөп даһаны. Бастакытынан, азарт, иккиһинэн, булт-ас буоллаҕа. Сотору кэминэн бытархан тыһыныбыт түһэн, кырыа кыһыммыт кэлбитин билбэккэ да хаалыахпыт буоллаҕа.

Биир күһүнү киһэ кэргэммин кытта кустаһа барар санаам үүйэ тутта. Мин кустуом баара дуо? Көрөөччүнэн дуу, хомуйааччынан дуу барар буоллаҕым. Киһээни аһылык кэнниттэн барарды тэриннибит. Таннар да түргэн, судургу. Булчутум сүүрбэччэ ботуруону угунна, рюкзакын, саатын сүгэн кэбистэ, аттанныбыт. Ол сааһа кус элбэх. Ботуруонун, өлөрүөхтээх куһун ахсаанынан, аһыаҕы саппаастаан ылла. Өрүү оннук тэринэр, халтай халлаанга ытарын сөбүлээбэт айылгылаах.

Күн кириэн эрэр, быллытаах соҕус да буоллар, тыла суох, ичигэс киһэ. Барыахтаах алааспыт Өкүчүгэ диэри сайылыктан 3-4 км. Суол куһаҕана, ньылбырхайа бэрт буолан тыа саҕатынан хаамабыт. Тыа уу-чуумпу. Көтөр-сүүрэр барыта утуйбут быһыылаах. Онно-манна саһарбыт хатыннар сандааран көстөллөр. Өтөр-өтөр сатыы кустуулар ыксаан-бохсоон бадарааны оймоон аһаллар.

Бултуур алааспыт Өкүчү төгүрүччү сэттэ томтордоох, быллырҕыта томтор ахсын ыаллар ололорбут алаады курдук алаастара. Ортоугар обургу, кытыыта лэбин отунан иилии үүммүт күөллээх. Бу күөлгэ сүрэхтээх бары илимниир, олус миннигэс быччыкы соболоох. Тулатын сайын оттууллар.

Өр-өтөр гымматыбыт, алааспыттар киридибит. Лагласпыт хатыннар сэбирдэхтэрэ саһаран, түһэн, аарыма тииттэр мутукчалара күһүнү хатыннарга бэриммэккэ өһөспүттү түспөккэ тутулан тураллара киһиэхэ аһыһах санааны үөскэтэрэ. Хайыһаһыт, дьыл кэмэ уларыйыра кэллээҕэ. Күөлбүтүн тула кустуу элбэбит, мотоцикллаахтар атын алаастарга аһа турдулар. Булчут элбэбиттэн да чаһыйдахтара уонна күөл да элбэҕэ сыттаҕа.

Биһиги ырааппакка аартыкпыт таһыгар тохтоотубут: «Ыты-лыһнахтарына манан кэлиэхтэрэ, уһуор киһи элбэх», — диэн булчутум быһаарда. Бырдах элбэҕэ киһини сүгүн туруоруох буолбатах, өрө дьыгыһаан киһиэхэ саба түһэллэр. Дьэ, чакчы халыһа хамаанданан сылдыр харамайдар диэтэбин. Бырдахтан сапсынан мөхсө турдахпына: «Кустар иһэллэр, хамсаама», — диэн

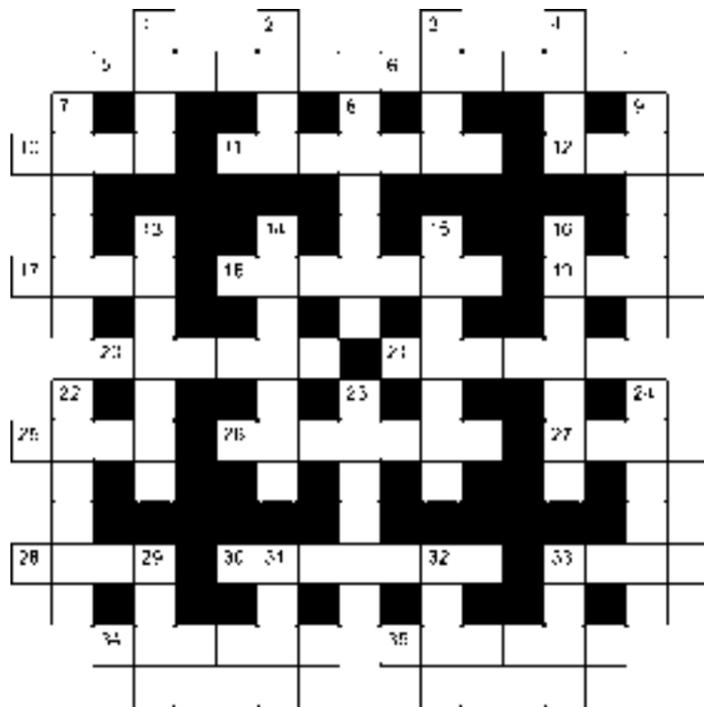

хамаанда буолла. Ол икки ардыгар икки саа утуу-субуу ытан субуруттулар. «Эрэйдэхтэри», — диэн аһына санаатым. Мин дьолбор таптарбатылар, үөхсэр саһалар иһилиннилэр. Булчутум ытаары чыыбыһын тардаары турдаһына, илиитин харбаатым. Киһим соһуйан кыырай халлаанга ытта. Ботуруону халтайга ыттаран мөһүлүннүм. Чугас турар сааһыт: «Итиччэ чугас кэлбити таппаккын, тугу көрөн ытаһын», — диэн мөһүттүннэ. Биир эр бэрдэ: «Уйбаан, сыһаргыһын көрдүм ээ», — диэтэ. Онтон сөн куолас саһата: «Доор, дьахтары илдэ сылдыбыт баһайы», — диэн миигин отой «хотон» кэбистэ.

Кустары ыттарымаары сыстарбыһыттан кэлэйэммин сиргэ тимириэби сир кытаанах, халлааннаан көтүөбү кыах суох буоллаҕа. Таах сибиэ кэлэммин дьон бэйэбиттэн бэйэм кэлэйэн төһөгө сананым.

Саалар тыастара биир кэм тигинээн олодор, «түстэ», «барда» дьһэр саһалар хам-түм иһиллэллэр. Халлаан харанарда, мин тугу да көрбөһүн, булчутум ытыан баһарар да турар, ыппат. «Мин бардым», — диэт аартыгым диэки харбылаастым. «Мин кэлсээччи буоламмын бүтүн кураанах дьэлиир буоллубут», — диэн кыһыһа истим. Халлаан харанаран, тыа иһэ өссө харанардаҕа дьон куттанан нэһиһлэ хаамабын. Санаабын таайыттыгы булчутум ситэн кэллэ. Уку-суку саһата суох хаамабыт. Күөлбүтүттэн тэйдэр тэйэн, ыларбыт санаабыт аралдыһан дьэибитигэр кураанах кэллибит. Саа тыаһа да иһиллибэт буолла. Тиэргэн ыһас харанга, түннүктэрибит уоттара умуллубут. Дөндүг ыттар «ньон» дьһээт тохтоон хааллылар. Мин булчут бултаан бүттэбим. Өйдүү-саныы сылдырдыы, умнубаттыг.

Т. НИКОЛЬСКАЯ

По горизонтали: 5. Бег: только разогнался, уже и финиш. 6. Наш олимпийский чемпион по конькобежному спорту 10. Раскладной освежитель светских львиц 11. Французский живописец, мастер лирического горного пейзажа 12. Птица, чью печень используют для приготовления «короля паштетов» 17. Эта песня группы «Люба» про тех, кто стоит на «сучере» 18. Как программисты называют маленькую, но полезную программку? 19. Французский писатель: в первой половине жизни - бродяга и вор, во второй - автор произведений в духе драмы абсурда 20. Жирная фракция молока, которой предстоит стать сметаной 21. «Под лежащий ... мы всегда успеем» (прикол с Русского Радио) 25. Голландский купец, фамильный герб которого дал бирже её название 26. Русский мыслитель, автор скандальных «Философических писем» 27. Ступня или вся нога у животных и птиц 28. Её заваривают, а потом расхлёбывают 30. Кто в бизнесе остаётся у разбитого корыта? 33. Липучка, скрывающаяся в конверте письма от постороннего взгляда 34. Что в одежде мужа жена чистит в первую очередь? 35. Одежда, у которой рукав составляет одно целое с плечом.

По вертикали: 1. Двухкартинный чертёж пространственной фигуры 2. Груз, который кладут при засолке капусты 3. Невод, завербовавшийся на рыболовецкое судно 4. Народное собрание у скандинавов в средние века 7. Оркестр Леонида Утёсова снялся в фильме «Весёлые ...» 8. Мирское имя «борца со спрутом» 9. Философская категория, размножающаяся спорами 13. Последний звук, который слышит утопленник 14. Персонаж «Тихого Дона» (Шолохов) с нерусской фамилией 15. Так назывался бы наш министр обороны в Древних Афинах 16. Чем дальше в этот лес, тем больше лиан 22. Приёмная для интимных знакомых светской львицы 23. Что связывает рыбака с червяком? 24. Английский «говорун» во французской «говорильне» 29. Кто не уследил за охочей до яблок женой? 31. Интеллигентский минимум средневекового араба 32. Жертва зубодробительной операции Шелкунчика 33. «Мадемуазель блюз» французской эстрады.

Рецепты

ЗАЛИВНЫЕ ЯЙЦА

Ингредиенты: Расчет на 10 порций, мясной соленый бульон - 2 ст. желатин - 20 г, болгарский перец - 1 шт., кукуруза консервированная - 50 г, ветчина - 300 г, укроп.

Приготовление: яйца тщательно вымоем, сделаем отверстие с тупой стороны, выльем содержимое, промоем внутри и высушим. В это время, замочим желатин на 10 мин. Затем подогреем его до полного растворения, смешаем с бульоном и процедим.

Теперь, нарежем небольшими кубиками ветчину и перец. Уложим слоями кукурузу, ветчину, перец, зальем смесью бульона с желатином и уберем в холодильник. Когда яйца застыли, очистим аккуратно с них скорлупу.

В новостях говорят: - «президент Франции», «президент США», «президент Уругвая». Почему - «президент Медведев»? - А у нас в Сибири знаешь их сколько, медведей то...

По телефону:
- Привет! Как дела?
- Нормально. Кот спит без задних ног, я - жарю окорочка.
- Живодёр!

Встретились две подруги.
Одна:
- Знаешь, тяжело живется умной женщине!
Другая:
- Да. А тебе то что?

- Что вы можете назвать своим главным достижением за прошедшие девятьсот восемь лет?
- Пожалуй, то, что у меня нет врагов.
- Это прекрасно - не иметь ни одного врага!
- Да, сэр, я их всех пережил.

На пляже две дамочки смотрят на одного парня.
Одна:
- Как тебе этот мальчик?
Другая:
- Судя по царапинам на спине - это ОЧЕНЬ хороший мальчик...

На захудалом колхозном дворе сидят трое: кот, пес Шарик и петух.
Петух говорит:
- Все, мужики, надоело.

Завтра в последний раз вас разбуду и буду собираться в дорогу.

Курочек нет, жрать нечего. А вчера, проходя мимо кухни, услышал, что к выходным собираются бульон куриный готовить. Явно в мой огород камень.

Кот:
- Да и я, наверное, с тобой. Корову продали, молока нет, сметаны нет, всех мышей я уже сожрал, что мне здесь еще делать?

Пес стыдливо поднял глаза и смущенно проговорил:
- А я, пожалуй, еще на неделю задержусь.

Моя жена работает в МГУ на Мехмате, но не то, что не знает таблицы интегралов - две дроби сложить не может! И меня это ужасно бесит! Но потом я всё-таки успокаиваюсь: в конце концов, что возьмёшь с простой уборщицы...

Увидел симпатичную девушку.

Говорю:
- Девушка, можно с вами познакомиться?
- Я на улице не знакомлюсь! Пришлось затаскивать в подъезд...

Сергей Зверев - единственный человек, на которого невозможно нарисовать карикатуру - поскольку он уже таковой является.

Знаете ли вы что?

«ЯБЛОЧНОЕ» НАЗВАНИЕ

А знаете ли вы, что стоит за названием корпорации «Apple»? На самом деле все довольно просто. Стив Джобс, основатель компании «Apple», решил так назвать свою компанию для того, чтобы её название числилось на первых позициях телефонного справочника прямо перед «Atari». Изначально название компании Стива Джобса было «Apple Computer», но через 30 лет, 9 января 1997 года компания была переименована в «Apple».

Кроме того, как всякое уважающее себя в наше дни название, название «Apple» отражает то, что компьютеры экологически чисты: это первая компания, которая решила переработать старые комплектующие.

Но это не единственный интересный факт, связанный с этой компанией. Линейка продукции «Apple» «Macintosh» была названа в честь любимого сорта яблок Джефа Раскина, первого разработчика и производителя этой линейки.

Ответы на номер 120-121

ОТВЕТЫ НА СКАНВОРД.

По горизонтали: Панталоны - Вегетарианец - Судьба - Чадов - Гомер - Лакрица - Остов - Апельсин - Радар - Русланова - Агора - Алгоритм - Уха - Опыт - Бас - Ботвинья - Бондарчук - Узбек - Коровник - Судья - Тело - Орейро - Степист - Сердце - Боксит - Главарь - Нана - Утоление - Ягуар - Скутер - Ронсар - Кворум - Луна.

По вертикали: Ухаб - Лиссабон - Дрейк - Статуя - Ранчо - Тост - Плач - Воск - Гарант - Какао - Панегирик - Плеть - Траур - «Аврора» - Таро - Срам - Черт - Осколок - Узел - Однодневка - Рейн - Ватага - Бутик - Европа - Лидо - Оберег - Театр - Леонов - Оптика - Исаев - Иран - Небеса - Мясня - Камень.

ОТВЕТЫ НА КРОССВОРД:

По горизонтали:
5. Взятка. 6. Ловкач. 10. План. 11. Стринги. 12. Срам. 17. Отёл. 18. Риелтор. 19. Ирак. 20. Огурец. 21. Подать. 25. Авар. 26. Склероз. 27. Морж. 28. Корт. 30. Страсть. 33. Леса. 34. Анкета. 35. Смерть.

По вертикали:
1. Озон. 2. Якут. 3. Гонг. 4. Бакс. 7. Слать. 8. Житель. 9. Массаж. 13. Олигарх. 14. Пипетка. 15. Договор. 16. Система. 22. Свёкор. 23. Черпак. 24. Артист. 29. Тина. 31. Тётя. 32. Тьма. 33. Лото.

	16.10	17.10	18.10	19.10	20.10	21.10	22.10
	ВС	ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ
Намцы							
Облачность							
Осадки							
Температура днем/°С	-9°	-10°	-9°	-10°	-10°	-11°	-11°
Температура ночью/°С	-13°	-11°	-12°	-17°	-17°	-17°	-14°
Давл. мм рт.ст.	749	746	751	753	754	752	752
Влажность %	88	88	86	89	92	95	95
Ветер м/сек	3	5	5	1	1	1	1
Комфорт °С	-12	-14	-13	-10	-10	-11	-11

Специалист советует

ОСЕНЬ БЕРЕТ ЗА ГОРЛО

Осень - традиционная пора болезней. Резкие перемены погоды и снижение иммунитета неизменно увеличивают число больных. Острые респираторные заболевания - это группа болезней, характерные непродолжительной лихорадкой, умеренной интоксикацией, преимущественным поражением различных отделов верхних дыхательных путей. Источник инфекции - человек с выраженной или стертой формой ОРЗ. Передача инфекции происходит воздушно-капельным путем при кашле, чихании, разговоре, а также через предметы обихода. Первые симптомы: это повышение температуры тела до 38-40 градусов, головные боли, боль в пояснице, различных группах мышц, сухой кашель, першение в горле, заложенность носа, покраснение лица и шеи. Общая продолжительность лихорадочного периода 4-5 дней. Лечение: соблюдение постельного режима, теплое питье (чай, морс), жаропонижающие средства, средства против насморка и откашливающие препараты.

Средства народной медицины:
-Для утоления жажды и понижения температуры тела - морс из клюквы.
-Для потоотделения - чай из сушеной малины.
-Для улучшения дренажной функции дыхательных путей - ингаляции паром от только что сваренного картофеля.

Медики выделили группы риска, которые больше подвержены простудам: пожилые люди после 60 лет, дети до 7 лет, курильщики, часто болеющие с хроническими заболеваниями.

Советы: тепло одевайтесь, постарайтесь плотно заворачиваться. Это поможет не замерзнуть на улице, ведь, перебарываясь, часть еды замерзает в тепло. Постарайтесь по возможности избегать массовых скоплений людей. Держитесь подальше от чихающих и кашляющих. Вирусы изо рта могут разлетаться на расстояние до 6 метров. Вирус можно подхватить и при рукопожатии или взявшись за поручень в общественном транспорте, а потом потерев пальцем глаза или нос. Чтобы обезопасить себя, чаще мойте руки и лицо с мылом. Проветривайте квартиру. Подсчитано, что во время проветривания число вирусов в воздухе многократно уменьшается.

В этом году по национальному проекту проводится вакцинация против гриппа 4042 лицам взрослого возраста, т.е. медработникам, работникам общеобразовательных учреждений, людям старше 60 лет, больным с хроническими заболеваниями, работникам транспортных отраслей, работникам ЖКХ, работникам газо-водо-энергетики, студентам и работникам средне-специальных заведений, работникам и пациентам социальных учреждений. Взрослому населению проведена вакцинация против гриппа - 1694 чел. Остальной контингент взрослого населения, не входящие в программу национального проекта, могут получить вакцинацию гриппа на платной основе. Вакцинация проводится прикрепленными участковыми терапевтами. 4434 детям должна проводиться вакцинация против гриппа. В детскую консультацию поступили вакцины для детей неорганизованного возраста.

Таким образом, использование современных гриппозных вакцин как с целью индивидуальной профилактики гриппа, так и при массовом их применении позволяет значительно снизить распространение этой инфекции, резко сокращать число тяжелых осложнений, смертность от этой инфекции, а также уменьшает заболеваемость гриппом и ОРВИ.

В.А. МАКСИМОВА,
врач-терапевт первой категории

КПК «АартыкЭкспрессКредит» принимает вклады до 48% годовых и выдает займы от 5000 до 1500000 руб., до 50000 руб. без поручителя, пенсионерам до 50000 руб. Рассмотрение заявки в течение 1 часа. Мы ждем Вас по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, 11 (здание торгового центра «УЮТ»), 2-й этаж.

Конт. тел. 43-0-86. Режим работы с 09.00-17.00 в пятницу с 09.00-16.00, обед с 13.00-14.00, выходной: суббота, воскресенье.

ЫҮРЭХ ТЫПТАР

Сааһырбыттар күннэринэн киин балыһа ветераннарын уонна Ийэ күнүнэн ветеран-ийэлэри ис сүрэхтэн эбэрдэлибин. Ийэлэргэ доруобуйаны, оҕолоргут этэнгэ туһалаах дьон буолалларыгар, үлэни, үөрэҕи баһылылларыгар баҕарабын.

МЕДИКЭРГЭ

Үчүгүк халаайтыах кыргыһтар,
Үчүгүк санаалаах аанчыаллар
Палата аанчырын сээтээн
Бэлэхтээс биллэхэ мичээрэ.
Очтоҕо барыбын умчуллар,
Дьарыдабын, ыччыкыбын килэр кэптар,
Иллик эрэлбин үлүстүр,
Халлаанын сүлүсүтү миннэр.
Сүрэххит сылаанын бэлэхтээс
Кыргыһтар элээрэ, эбээрэ,
Эрллик оһукутун үчүгүтүр,
Дьылгабын-ийлэбүтү сүрдүбүтүр.
Тырыһас хараһтар кыһыларын
Кыһы-ыраах хайыһа илдьэммин
Бордордун дьыллытыах килэрэ
Ылар санаа кыһытун кыһыдабын.
Очтоҕо сүрүтүм «ийик» ибдирэ,
Очтоҕо сүлүсүтүм кыһыдабын,
Очтоҕо оһукутун ыччыкы,
Үчүгүк, кэрэҕү үлүстүр.

М.М. Винокорова, киин балыһа ветераннарын советын председателэ

Күндүтүк саныыр кыыспын, балтыбытын, эдьийбитин Намнаар педколледж педагог-психологун **БАЙАНАЕВА ПАРАСКОВЬЯ ДМИТРИЕВНА** «СР үөрэҕиритин туйгун» бэлиэ ылбытынан итиитик-истинник эбэрдэлибит. Өссө да кэлэр кэнчээри ыччаты итиитигэ-үөрэтигэ билигин, сатабылтын ууран туран үлэлиир дьобурун сайда-тупса турдун. Эйигин кытта сырдык санаа, үөрүү, дьол эрэ дьүөрэлэстин, олоххор барыта этэнгэ буоллун.

Ийэн, балтыларын, эдьийдэрин, убайдарын

Сэрии ыар сылларын кэмигэр төрөөбүт, биригэ оонньоон-көрүлээн улааппыт күндү ытыктыыр табаарыспыт **ЛЕОНТЬЕВ ЕГОР РОМАНОВИЧ** 70 сааскын томточку туолбуккунан итиитик-истинник эбэрдэлибит. Эн спортка дьобурундаах буолангың күн бүгүңнэ диэри дуобакка-саахымакка ситиһилэргиттэн биһиги үөрөбүт. Спортка, күрэхтэһиилэргэ ылаттаабыт мэтээллэрин сүүскэ тийиэр диэри тахсыылаахтык оонньуургар баҕарабыт. Баҕарабыт эйиэхэ сэннэ доруобуйаны, уһун олоҕу уонна спортка үрдүк ситиһиилэри.

Эбэрдэни кытта бири дэриэбинэҕэ үөскээбит истинг табаарыстарын Н.А. Аргунов, Ф.К. Протопопов дьыа кэргэттэрэ

Биригэ үлэлээбит уонна үлэлии сылдьар табаарыспытын СР Адвокатскай Палата иһинээҕи адвокатскай кабинет адвокатын, Нам уллуһун ветеринариятын сэбиэттин чилиэнин, отставкаҕа юстиция младшай советнигың **ИВАН МИХАЙЛОВИЧ ОХЛОПКОВ** үйэ анардаах үбүлүөйүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит. Эйиэхэ бу үөрүүлээх дьоро күңгүнэн баҕа санаа бастыгың, үтүө санаа үтүмэниң тиэрдэбит.

Баҕарабыт сыралаах үлэҕэр ситиһиилэри, кытаанах доруобуйаны, дьыа кэргэттэрин, сиэннэрин тапталларыгар уйдаран өссө уһуннук үлэлии-хамсыы сылдьаргар. **Нам уллуһун ветераннарын сэбиэтэ, Нам уллуһун адвокаттара**

Күндүтүк саныыр эдьийбитин **МАРИЯ ФЕДОРОВНА КАЛИНОВАНЫ** 60 сааскын туолбут үөрүүлээх үбүлүөйүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит! Баар-суох киэн туттар киһибитигэр баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, куруук үөрүү-көтүү үктэллээх, уйгу-быйаны, сиэннэрин миннигэс мичээрдэрин инэринэн дьоллоох уһун олоҕу! Эн дьулуурдаах үлэбинэн, муударай толкуйгунан, күүстээх санааһынан, дьонго-сэргэҕэ үтүө сыһыангынан биһиэхэ өрүү холобур буолаһын. Чугас аймахтарың, дьүөгэлэрин үтүө санаалара холбоһон чэгиэн сырыт, хаһан даһаны хомойор-хоргутар диэни билимэ, дьоллоохтук олоҕу диэн алгыспытын этэбит.

Өлүхүмэттэн быраатын Григорий, Намтан балтыларын Вера, Надежда

Күндү коллегабытын, Российской Федерация доруобуйатын харыстабылын туйгунун **КАЛИНОВА МАРИЯ ФЕДОРОВНА** 60 сааскын бэлиэтир кэрэ-бэлиэ үбүлүөйүнэн ис сүрэхтэн итиитик-истинник эбэрдэлибит! Доруобуйа харыстабылыгар өр сылларга үтүө суобастаахтык, үрдүк эппиэтинэстээхтик уонна бэринилээхтик үлэлээн дьон-сэргэ убаастабылын ылыһын. Киэн билилээх, ахсаабат кыһамнылаах, үтүө сатабыллаах специалист биһиыгынан куруук сыаналыыбыт. Баҕарабыт Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, элбэх сырдык-ыраас, кэрэ-бэлиэ түгэннэри, эстибэт эрчими, устубат уйгуну. Санаабытын барыта сатанан, толкуйдаабытын тобуллан истин. Тус олоххор, дьыа кэргэннэр дьол-соргу тосхойдун, чугас дьонгор, сиэн-нэргэр үтүө сүбэһит, дурда-хаһха буолан уһун үйэлэн диэн алгыһыбыт.

Эбэрдэни кытта киин балыһа администрацията, профкома, поликлиника коллектива

Күндү ийэбин, эбээбитин, РФ доруобуйатын харыстабылын туйгунун, «РФ бочуоттаах донора» знак хаһаайкатың **КАЛИНОВА МАРИЯ ФЕДОРОВНА** 60 сааскын туолар үтүө-мааны күңгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит! Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, ыраас халлааны! Эн элэккэй, эйбэс майгыгынан, дьонгор-сэргэҕэр үтүө сыһыангынан биһиэхэ мэлдьи холобур буолаһын. Биһиги туспутугар убаараабат кыһамныың иһин барҕа махта! Күндү киһибит, дьоллоох буол! Биһиги эйигинэн киэн туттабыт.

Эбэрдэни кытта кыһың Ия Петровна, сиэннэрин Ангелина, Настя

Российской Федерация доруобуйатын харыстабылын туйгунун, Россия үтүөлээх донора **КАЛИНОВА МАРИЯ ФЕДОРОВНА** дьон-норуот кэнчээри ыччалпыт доруобуйатын туһугар үлэлии-хамсыы сылдьар үтүө-мааны, кэрэ-сырдык киһибитигэр үбүлүөйдээх күнүнэн норуон-нөргүйэн туран ити-истинг эбэрдэбитин аныыбыт. Баҕарабыт аймах-билэ, чугас дьоннорун, сиэннэрин сылаас тапталларыгар бигэнен чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, уһун, уһун олохтон. Санаабыт санааң саргылаах, баҕа санааң барҕара турдун!

2 №-дээх «Кустук» оҕо саадын коллектива

УВАЖАЕМЫЕ КОЛЛЕГИ, МАТЕРИ!

От имени наследной администрации МО «Партизанский наслег» и общественности наслега искренне поздравляем Вас с Днем матери! Наше будущее зависит от каждого человека, от его инициативы и эффективной работы. Нас радуют Ваши успехи, они войдут в общую копилку достижений наслега. Желаем нашим прекрасным половинкам профессиональных достижений, хорошего настроения, крепкого здоровья, веры в завтрашний день и удачи во всех начинаниях. Пусть осуществляются планы, пусть сбудутся самые заветные мечты, пусть всегда хранит Вас любовь близких и преданных друзей. Счастливой жизни, мира и благополучия!

С пожеланиями коллектив администрации МО «Партизанский наслег» и общественность наслега

КРЕДИТ НАЛИЧНЫМИ
Кредит до 3 миллионов рублей
Без поручителей

ул. Кирова, д.7 (4112) 32-76-29
ул. Короленко, д.7/1 (4112) 42-20-70
www.bm.ru

Банк Москвы

В партнерстве с **ВТБ**

Банк предоставляет кредит наличными от 100000 руб. (для регионов РФ) до 3000000 руб. (для Москвы, Московской обл., Санкт-Петербурга, Ленинградской обл.) до 3000000 руб. РФ без обеспечения. Срок предоставления кредита - от 1 до 36 месяцев. Ставка - от 15,5 до 21,5 % годовых. Число платежей - от 1 до 36 включительно. Банк оставляет за собой право изменить условия предоставления кредита без уведомления заемщика. Для получения информации о кредитных условиях и условиях предоставления кредита посетите сайт www.bm.ru или позвоните по телефону 8 (495) 200-20-20. Банк не несет ответственности за содержание информации на сайте. Банк не несет ответственности за содержание информации на сайте. Банк не несет ответственности за содержание информации на сайте.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Продается 2-хэтажный частный дом 8х8 с усадьбой по ул. Ленская, 69, котельная 6х8, гараж 8х8 на 2 машины.
Тел. 89644224795, 89141022877

Требуется продавщица в магазин детской одежды-1 единица, продавщица в продовольственный магазин-1 единица.
Тел. 89241738232

Хамаҕаттаҕа чааһынай дьиэни **арендаҕа** бигэрбит.
Тел. 89247623669, 89142906218

Хамаҕаттаҕа дьиэ **куортамныбыт**.
Тел. 89142270212

Продаю ХАЙС-РЕГИУС 1997 г.в. 3 RZ, срочно, варианты автообмена.
Тел. 89244616373

Үчүгэй туруктаах 2004 сыллаах СИНТАЙ-180 косилкалаах трактор **атылланар**.
Тел. 27-6-53, 89243667121

Продается УАЗ 31512, 1996 г.в. тентовый цвет хаки, двигатель 76 л.с., ГАЗ 3102 седан черный 2001 г.в., мотор 40200 м, салон люкс, десятка.
Тел. 42-4-86, 89141071602

Nokia 5228 сотовый сенсорный **телефон сүттэ**, сизэрэй дьүһүннээх. «Хоту» маҕаһын таһыгар (И.Винокуров уулуссатыгар) субуотаҕа кизэ 5-6ч. саҕана сүтэрбиттэр. Булбут дьону манна иһин төннөрүгүтүгэр көрдөһөбүт.
Тел. 89142573879

Считать недействительным утерянный паспорт 9808 150540, выданный 19.01.2009г. Намским ОВД на имя Слепцова Дарьи Викторовны.

Принимаются заказы на изготовление и распечатку предвыборных агитационных и организационных материалов на выборы 4 декабря 2011г. по следующим расценкам:

Распечатка	Формат А4	Формат А3
ч/б	3,00	5,00
цв.	25,00	50,00
макет	500	

заказы принимаются по адресу: 678380, РФ, РС(Я), Намский улус, с.Намцы, ул. Аммосова д. 4
тел. (41162) 41-2-38, e-mail: konika.ykt@gmail.com

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!
«**Браас уу**» тэрилтэ производственной нааданан саҕа графигынан үлэлиир: понеделник-пятница-10 ч. -17.30 ч. дылы. Дьыбэз тизрдэн биэри эрбүлэ суох 12.00 ч. уонна 18 ч.
Тел. 89143001170, 42600

В связи с проведением республиканской акции «**Белая трость**» 20 октября 2011 г. с 10 до 12 ч. будет работать телефон «Горячей линии» по вопросам социальной защиты инвалидов по зрению, пенсионному обеспечению и реабилитации.

Телефоны:
-управление социальной защиты-41163, 41840
-пенсионный фонд-42686
-фонд социального страхования-41885
-общество слепых-42189.
Просим заблаговременно подготовить вопросы и принять активное участие

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилей? **Нет ничего проще – позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316.**

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИП «Замятин А. Т.»

РАСПОРЯЖЕНИЕ

Об усилении контроля на объектах жизнеобеспечения на территории МО «Намский улус»

На основании экстренного предупреждения ГУ МЧС России по РС (Я) №990-15-5 от 11 октября 2011г. «О высокой степени вероятности возникновения аварийных ситуаций в Намском районе, в г. Якутске в результате сильных порывов ветра до 13-18 м/с и мокрого снега с 12 октября т.г.» и недопущения возникновения аварийных ситуаций на объектах электро-снабжения, теплоснабжения, связи, объектах строительства, дорожного и водного транспорта, распоряжаюсь:

1. Намский участок РЭС ОАО «Якутскэнерго» (Сидоров Н.П.), Намский филиал ГУП «ЖКХ РС (Я)» (Игнатьев Н.В.), Намский филиал ОАО «Сахателеком» (Григорьев В.В.), Намский РОВД (Седалищев Р.А.), ОАО «Намавтодор» (Федоров А.С.), ООО «Быйан» (Окороков Р.Е.), ОПС РС (Я) №23 по МО «Намский улус» (вр. и.о. Винокуров О.П.), ГИМС МЧС (Мохначевский В.Н.) усилить контроль с 12 октября т.г. с круглосуточным дежурством ответственных лиц и оперативных групп на объектах, территориях, независимо от вида собственности и ведомственной принадлежности.

2. Намскому ОГАИ ОВД (Аргунов В.А.) усилить патрулирование на автомобильных дорогах улуса, в населенных пунктах, провести информационно-разъяснительную работу в средствах массовой информации.

3. ОАО «Намавтодор» (Федоров А.С.), ООО «Быйан» (Окороков Р.Е.) провести на закрепленных участках автодорог профилактические мероприятия (грейдирование, отсыпка песком), установить соответствующие предупредительные дорожные знаки.

4. ГИМС ГУ МЧС (Мохначевский В.Н.) провести разъяснительную и предупредительную работу с участниками движения маломерными судами, паромными переправами с. Столбы-с. Харыялах, с. Графский Берег-с. Хатас о мерах безопасности при передвижениях на воде, о запрете выхода моторных лодок в штормовую погоду.

5. Всем главам населенных администраций, редакции улусной газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.), Намскому филиалу «Нам» НВК «Саха» (Шишкин Г.П.) довести данное распоряжение да населения.

6. Контроль за исполнением данного распоряжения возлагаю на заместителя главы по строительству и промышленности Матвеева С.С.

И.о. главы улуса Л. ПЕТРОВА

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496;** бухгалтерия — **41141;** факс — **41141;** редакционной- издательской ситим — **41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациалыыр РФ бэчээккэ Роскомнадзорун СР региональной управлениетыгар 2010 с. атырдыах ыйын 13 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0114.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэбитин, дьыбэти аадырыһын чопчу ыйыт. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэр хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**

“ЭНСИЭЛИ” - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной ул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

ФПМП МО «Намский улус» объявляет о проведении конкурса для СМП на субсидии, по следующим программам:
Модутский наслег
- Субсидирование части затрат СМП, связанных с уплатой страховых взносов.
- Субсидирование части затрат СМП, занятых в сфере производства, на технологическое присоединение к объектам электросетевого хозяйства.
Хатын-Арынский наслег
- Субсидирование СМП, на мероприятия по реализации концепции бытового обслуживания населения в сельской местности сооружениям.
- Субсидирование части затрат СМП, занятых в сфере производства на проведение кадастровых работ.
- Субсидирование части затрат СМП, занятых в сфере производства, на технологическое присоединение к объектам электросетевого хозяйства.
Партизанский наслег
- Субсидирование части СМП, занятых в сфере производства, на технологическое присоединение к объектам электросетевого хозяйства.
Претендентам на получение субсидии предоставить необходимые документы для заключения договоров.
Требуемые документы: учредительные документы, реквизиты, копии паспорта, ИНН.
Обр. по адресу: с. Намцы ул. Ст. Платонова, 15/1, директор Бястинов Дмитрий Владимирович.

Тел. 42-7-65

Якутский институт экономики Санкт-Петербургского Университета Управления и Экономики

Лицензия АА № 023544. Регистрационный номер № 3040 от 03 июня 2010 г. действителен по 30 декабря 2015 г. Свидетельство о государственной аккредитации АА № 001372 от 23.08.2009г. Регистрационный номер № 1339

ПРОДОЛЖАЕТСЯ НАБОР на ЗАОЧНУЮ форму обучения по программам высшего профессионального образования

Менеджмент	Экономика
Социальная работа	Туризм
Документоведение и архивоведение	

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПРИЕМ на ОЧНУЮ и ЗАОЧНУЮ форму обучения по программам среднего профессионального образования по специальностям:

БАНКОВСКОЕ ДЕЛО	Специалист банковского дела
СТРАХОВОЕ ДЕЛО	Специалист страхового дела

Срок обучения 1г.10м. – очная форма, 2г.10м. – заочная форма
Выпускники очной формы далее продолжают обучение по ускоренной форме выбранного направления бакалавриата.

Обучение и защита дипломных проектов в г. Якутске
Диплом о высшем образовании государственного образца
Существует дистанционная форма обучения
Курсы профессиональной переподготовки кадров
Отсрочка от армии

Адрес **ЯКУТСКОГО ИНСТИТУТА ЭКОНОМИКИ:** г.Якутск, ул.Халтурина, 22/1
Телефоны для справок: 43-90-34, 43-91-21, 47-01-72, факс: 43-98-89
e-mail: sakhaime@mail.ru, www.sahame.ru, http://ame.yakutia.biz

ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

- Ленский наслег, с. Намцы, ул. Советская, площадью 800 кв.м под разрешенное использование: цех бытового обслуживания населения.
 - Хатын-Арынский наслег, с. Графский Берег, ул. Хуторская, д.14, корп. 1 площадью 1200 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).
 - Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Е. Гоголева, д. 11, корп. 1 площадью 375 кв.м под разрешенное использование: под магазин.
 - Партизанский наслег, с. Партизан, ул. Шарапова, д. 9, корп. 1 площадью 2500 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).
- За справками обращаться в администрации соответствующих населенных пунктов.

Главный специалист КУМИ Г. Шамаев

Ваше право

Начинается неделя льготной подписки на газету «Ваше право» - ваш проводник в мире права. На страницах газеты читатель сможет найти для себя множество ответов на актуальные вопросы современной жизни: пенсия, ЖКХ, земельные вопросы и многое другое. Кроме того, в каждом номере «ВП» вы найдете: журналистские расследования, эксклюзивные интервью с судьями, руководителями правоохранительных органов, ведущими юристами республики, юридические консультации и полезные советы.

Знание – гарант стабильности, а знание своих прав – необходимость современного мира. Подпишись сейчас! С 13 по 23 октября проходит неделя льготной подписки (для пенсионеров дополнительные льготы).

Ваше право знать!
Подписные индексы:
Для индивидуальных подписчиков – В4877
Для предприятий и организаций – В4880

УБААСТАБЫЛЛААХ УЛУУСПУТ ОЛОХТООХТОРО!

Биллиилээх государственной, политической деятель М.К. Аммосов төрөөбүт-үөскээбит Хатырыгын нэһилигэр «**Үтүө дьыала**» хамсааһын чэрчитинэн саҕа оҕо саада тутулла турар. Бу үтүө санаа тутуутугар көмөлөһөр сыаллаах марафонна араас сылларга итиллэн тахсыбыт бары итиллээччилэри, улууспут олохтоохторун, тэрилтэлэр сайыааччыларын бэйэбит сэмэй кылааккытын киллэрэргитигэр ыгырабыт.

Саҕаланар: алтынньы 28 күнэ. 14 ч.
Буолар сирэ: Нам с., А. Шестаков аатынан культура киинэ.

Харчыны угарга реквизиттэр:
ИНН 1417006448/141701001
Управление министерства финансов РС(Я)
МДОУ «Детский сад «Кэрэчээн» с. Хатырык»
р/с 40703810760023000053
Якутский РФ ОАО «Россельхозбанк» г. Якутск
БИК 049805771 корр сч 3010181060000000771
л/сч 36075170050

САХА СИРИГЭР КИИНЭ КӨСТҮБҮТЭ 100 СЫЛЫГАР АНАЛЛААХ «ТӨРӨӨБҮТ ДОЙДУМ-ЭНСИЭЛИМ» ХААРТЫСКАНАН КӨРҮҮ-КОНКУРС БАЛАҕЫАННАТА

Сыла: төрөөбүт түөлбөбит-тапталлаах Энсиэлибит кэрэ сирдэрин, талба талааннаах, үлэниг дьонун-сэргэтин, оҕо-аймаҕы, кэрэ айылҕатын хаартысканан дьүһүйүү, үйэтити.

Соруҕа: хаартыска нөнүө төрөөбүт дойдуга тапталы, тыһынаах айылҕаны харыстааһыны, үлэниг үтүө дьоммутугар, ытык кырдыаастарбытыгар убаастабыллаах сыһыаны үөскэти.

Быттыллар бөддьүө: балаҕан ыйа-алтынны.

Тэрийээччилэр: «Нам улууһа» МТ культура уонна духуобунаска управлениета (Соловьев Н.А.), «Ленскэй нэһилиэк» МТ (Попов П.М.), «Энсиэли» хаһыат редакцията (Касьянов В.Г.), СР Госкинохранилищета (Андреев В.С.), киноцентр, киновидеоархив (Габышев П.Н., Попова В.Д.), айылҕа харыстабылын инспекцията (Дьяконов Н.В.), «Коники» (Охлопков М.Р.), «ЭХО» экологической киин (Колпашиников Н.П.), «Биир ыһыгыл Россия» партия олохтоох политсовета (Парников Н.Г.).

Ирдэбилэ: кыттааччы хаартысканан үлэтинэн ханнык көрүнгө кытара көнүл, үлэтэ А4 кээмэйдээх, рамалаах, электроннай копиялаах буолуохтаах. ИП Колпашинова А.И. киингэ маҕаһыһыгар аҕалан комиссия көрүүтүгэр туттарыт.

Түмүгү таһаары: конкурсе түмүгүн комисси сэтинньи 1 күнүгэр таһаарар.

Наҕараадалааһын: конкурсе түмүгүнэн улуус бэлиэ миэстэлэрин, тулалыыр эйгэ, айылҕа дьыктылэрин көстүүлэрин, дьон, оҕо мэтириэтэрин түһэригэ үстүү бастагы уонна үстүү биһирэбил миэстэлэр олохтооллор. Кыайылаахтар сыаналаах, өйдөбүннүк бириистэринэн наҕараадаланаллар. Биһирэммит үлэлэр көрүү-быытыпкалара «Сардана» кино-театрга, улуус дьаһалтатын дьытитигэр тэриллиэбэ, маассабай бэчээккэ таһаарыллыахтара. Конкурса киирбит үлэлэр төннөрүллүбэттэр.

Тэрийэр комиссия

ВНИМАНИЮ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ПРИРОДНОГО ГАЗА!

Намский участок УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» напоминает, что оплата за газ должна производиться ежемесячно не позднее 10-го числа месяца, следующего за расчетным. При просрочке платежа в соответствии со ст. 155 ЖК РФ начисляются пени. В случае непогашения долга и отсутствия у абонента договора на аварийно-диспетчерское обеспечение и техническое обслуживание газового оборудования физических лиц за 2011 г., согласно пп. «е» п. 45 «Правил поставки газа для обеспечения коммунально-бытовых нужд граждан» (утв. постановлением правительства РФ №549 от 21.07.08 г.) поставщик вправе прекратить поставку газа. Всех потребителей просим в кратчайшие сроки погасить сумму задолженности за поставленный природный газ и заключить договора. Оплата принимается в кассе Намского участка УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» по адресу: с. Намцы, ул. Ц. Аммосова 7 с 8 до 17ч., обед с 12.00 до 13.00. Также платежи принимают в почтовых отделениях в кассе ОАО «Россельхозбанка»

Тел. 41493

ОБО ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОСОБИЕТЫН БЫЛААЧЧЫЛАР БОЛҔОМТОЛОГУГА!

СР правительствотын 2011 с. балаҕан ыйын 15 к. ылыныллыбыт 443№-дээх уурааһынан «Дьэи кэргэн» диэн республикатааҕы сокуонугар олобуран 100000 солк. суумалаах ийэ капитала (сертификат) үһүс уонна үстэн үөһэ оҕону төрөппүт эбэтэр иитэ ылыбыт дьэи кэргэттэргэ төлөнөр буолла. Бу сокуон балаһыанньата бу сыл тохсунньу 1 күнүн кэминтэн төрөөбүт уонна иитиигэ ылыллыбыт оҕолорго сыһыаннаах. Республика бюджеттунан көрүлүбүт оҕо үөрэҕин төлүүргэ, олорор дьэи усулуобуйатын туһарыга (дьэи кредитин эбэтэр ипотеканы сабыыта, дьэи туттарга) туһаныаха сөп. Маны таһынан бэйэ дьыалатын сайыннарыга (техника атыылаһына, сельхозтэрил булуһууга), оҕо сыаналаах эмтэринэн эмтэнэр түгэнигэр туһаныаха эмиэ сөп. Манна даҕатан эттэххэ, ааспыт сылга уонна бу сыл саҕатыгар үһүс оҕотун оҕоломмука 29150 солк. төлөнөр этэ. 2011 с. төрөөбүт оҕолоох бу төлөбүрү туһаммыт төрөппүттэргэ саҕа сокуонунан сертификат суумата 70850 солк. буолла. Алтынньы 10 күнүттэн саҕалаан социальнай харалта управлениета тохсунньу, олунньу, кулун тутар ыйдарга төрөөбүт оҕолоох төрөппүттэртэн докумуон тутуутун саҕалаата. Мантан кэлин ыйдарга төрөөбүт оҕолордоох төрөппүттэртэн докумуон тутуута сэтинньи, ахсынньы устата ытытылыаҕа.

Социальной харалта управлениета, пособие отдела

«Энсиэли» хаһыат
РИС талылыһна, таһылыһна
уонна бэчээтиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Адырыһа: Нам сэл. Заложная ул. №4
Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис
Көнүл сыананан атылланар
Индексе — 54889. Тираһа — 1984
Бэчээккэ илии баттаньытын графига —
12:00 ч. 14.10.2011 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 14.10.2011 с.